

Ob jubileju slovenske Gorske reševalne službe (GRS), ki je junijska aktualna tema, smo želeli nekoliko podrobneje predstaviti samo organizacijo GRS, njene dosedanje uspehe, pa tudi trenutne probleme in smeri reševanja. Zato smo v uredništvo Planinskega vestnika povabili nekaj njenih predstavnikov, in sicer: Danila Škerbinka, načelnika med letoma 1982 in 1998, Dušana Polajnarja, načelnika med letoma 1998 in 2002, ter Tonija Smoleja, pred kratkim izvoljenega novega načelnika slovenske GRS. Ker sta bila med njenimi ustanovitelji tudi dva zdravnika, dr. Josip Tičar in dr. Jernej Demšar, je bil med povabljenimi še dr. Iztok Tomazin, do nedavnega načelnik Zdravniške podkomisije. Pogovor je vodil Vladimir Habjan.

Statistika GRS v zadnjih letih beleži velik porast števila akcij, v letu 2001 jih je bilo 260, to pomeni, da se (statistično) na vsak dan in pol zgodi po ena akcija. Bo GRS uspelo »pokrivati« naraščajočo aktivnost? Povprečna starost reševalcev na akciji je 45 let. Ali in kako pomlajujete svoje vrste?

Tomazin: Dela je vse več, sploh če se bomo širili tudi na področja, ki doslej niso bila primarno v pristojnosti GRS, to je reševanje v kanjonih, z visokih stavb itn. Dejstvo je, da GRS kadrovsko in organizacijsko na te nove izzive trenutno ni zadosti pripravljena. Eden glavnih problemov je organizacijska in deloma tudi moralna kriza, drug problem je že omenjena starost reševalcev, tretji pa so nekatere druge strokovne stvari, ki jih bo treba rešiti zlasti pri zagotavljanju višjega nivoja nujne medicinske pomoči (NMP). Primarno je GRS zasnovana za reševanje in nudenje prve pomoči, danes pa to ni več zadosti. Pod kvalitetno oskrbo človeka kjer koli v gorah, na cesti, v jamah idr. se danes smatra tudi zagotavljanje hitre in kvalitetne NMP. Tu je pravzaprav jedro

Iztok Tomazin

napredka in jedro spora v zadnjih letih med zdravniki in vodstvom GRS.

Polajnar: V letu 2000 smo prešli število 200 pri reševalnih in iskalnih akcijah. To je takrat pomenilo za tretjino več akcij. Ugotovili smo, da je bilo stanje v Avstriji in Švici tega leta podobno. Več nesreč je bilo v sredogorju. Nesreče so se začele pojavljati pogosteje tudi preko celega leta. Podobno je bilo v letu 2001. Aktivnosti niso enakomerno porazdeljene med vsemi 17 postajami GRS, nekatera gorska področja so bolj izpostavljena. Povprečna starost na akcijah je res visoka. Le malo je reševalcev, ki lahko v vsakem trenutku pustijo delo in odidejo na reševanje. Poudariti pa je potrebno, da so vsi reševalci, ki so klicani na reševalne akcije, tudi psihično in fizično sposobni opraviti to delo. Pri organiziranosti GRS pričakujemo večji posluš za delo reševalcev ne samo v delovnih okoljih, pač pa tudi na področju si-

Dušan Polajnar

stemskega urejanja zadev v okviru sistema civilne zaščite, potem se bo tudi povprečna starost reševalcev v akcijah znižala.

Smolej: Več je pohodnikov, več je nesreč. Porast akcij se je pokazal v zadnjih treh letih, dnevno jih je bilo tudi 17. Takrat se je pokazalo, da so postaje v slovenskem prostoru dobro razporejene. Pokazalo se je tudi, da je GRS moštveno dobro razporejena in da je treba dati veliko poudarka dežurnstvu. Vse postaje, ki so bile aktivirane, so se na poziv relativno hitro odzvale. Dejstvo je, da je povprečje slovenskega reševalca 45 let. Pomlajevanje je stalna naloga

Toni Smolej

postaj. Postaje morajo biti tiste, ki poznajo, kdaj bodo nekoga razporedile med častne člane in ga zamenjale z mlajšim. Ta problem se kaže predvsem v manjših krajih, npr. Gornjesavski dolini, kjer je malo prebivalcev. Tam so tudi alpinistični odseki malo številni. Mladih, ki so pripravljeni že kar zgodaj delati na področju GRS, ni veliko. Dober reševalec se kali z izkušnjami, z delom, s preventivo.

Škerbinek: Delo reševalcev v naši amaterski, humanitarni organizaciji poteka odlično, naj bo to klasično reševanje ali iskanje ali vse drugo, kar sodi v paleto dela GRS. Dopolnjen je sistem obveščanja preko centra za obveščanje, izredno kvalitetna je ureditev glede sredstev zvez. Strinjam se, da je pomladitev potrebna. Vendar dokler organizacija opravi letno 140.000 ur reševanja in vzgoje, mislim, da je o krizi kadrov težko govoriti. Reševalno akcijo pač opravijo tisti, ki so doma, žal so to velikokrat starejši.

GRS je vse od svoje ustanovitve povezana s planinsko organizacijo, v okviru katere je še danes. Uradno stališče GRS o profesionalnih reševalcih je znano, torej da jih zaenkrat ne bo. Bo morda v prihodnje kdaj drugače? Kaj menite o ideji, da bi GRS nekoč prešla pod okrilje države?

Tomazin: Moje stališče je, da sedanji status GRS ni dober. Po eni strani ji seveda koristi, po drugi strani pa jo hromi, tako organizacijsko kot tudi operativno. To stanje je nujno treba spremeniti, ker je na takih temeljih težko zgraditi resnično strokovno, učinkovito organizirano profesionalno organizacijo. Kar se profesionalizma tiče, je moje stališče in tudi stališče večine zdravnikov GRS, da bi morali zadevo nekako skombinirati. Tako amaterizem kot tudi profesionalizem imata pozitivne strani. Najti moramo srednjo pot, da bomo ohranili pozitivnosti amaterizma in izpolnjevanje zahtev, ki jih družba postavlja glede profesionalnosti oskrbe. To je možno, primer so gasilci. Eden od konceptov je ozko profesionalno jedro najbolj izkušenih, usposobljenih reševalcev, ki bi bili obenem tudi letalci, večji del ostale GRS pa je lahko neprofesionalen. Med profesionalci seveda ne bi bilo zdravnikov, ker mi smo že profesionalci. To ni le naš hobi, to je del našega zdravniškega poslanstva in tudi tukaj je eno od nezaznavanj znotraj GRS.

Poljanar: GRS je bila ustanovljena v okviru SPD, povezanost in pripadnost GRS je tudi zdaj PZS. Dogaja pa se, da je GRS »prerasla« okvir PZS. Zaradi tega bo potrebno narediti neko drugo povezavo. GRS je še vedno le komisija pri PZS, to pa pomeni, da nimamo urejenega statusa službe. GRS sodeluje z različnimi sorodnimi organizacijami doma ali v tujini, predvsem z organizacijami in službami, ki so povezane v Civilni zaščiti. Pri svojem delu uporabljamo helikopterje, ki jih imata v Republiki Sloveniji Letalska policijska enota pri Ministrstvu za notranje zadeve in 15. brigada Slovenske vojske. Glede profesionalizacije se strinjam s Tomazinom: manjše jedro reševalcev, ki bodo usposobljeni in izurjeni za vse načine reševanja, poleg tega pa še masovno jedro članov GRS.

Smolej: Zelo kratek bom. Ta tema je bila dana na mizo po nesreči v Okrešlju. Takrat je bilo kar nekaj govora: profesionalci – da ali ne, sklep pa je bil: profesionalizem zaenkrat ne, je pa treba dvigniti kvaliteto. Določene smernice so se sprejele, temu je bil ta

krat zbor inštruktorjev tudi namenjen. Zaenkrat s takšno Finančno situacijo, kot jo imamo, pa z organiziranostjo ne moremo razmišljati o profesionalizmu.

Škerbinek: Mislim in to na osnovi spoznanj iz drugih reševalnih organizacij po Evropi tudi ugotavljam, da je GRS planinska samozaščitna organizacija, kot taka je bila ustanovljena in kot taka dela amatersko še danes. Reševalec s potnim nalogom? Tu nekaj ne gre skupaj. Kar slovenski reševalci delamo, delamo s srcem, se zavedamo rizika in smo na to ponosni. Profesionalni morajo biti in so piloti, mehaniki in profesionalni (profesionalno organizirani, razporejeni, opremljeni, financirani ...) bi po zakonu morali biti v okviru NMP zdravniki. Moramo vedeti, da so nekatere službe GRS, zlasti nekdanje vzhod-

Danilo Škerbinek

noevropske, bile profesionalne, pa so šle nazaj v amatersko sestavo. Po zakonu o državni upravi imamo vladne službe, ki bi morale servisirati GRS in ji stati ob strani – Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za obrambo z Upravo za zaščito in reševanje. Od nas se zahteva vse več administrativnega dela, pogovori z njimi so lahko večinoma le dopoldne, na njihova pisna gradiva nam dajejo silno kratke roke, pri reševanju življenjskih problemov službe ostajamo sami ... Mnogo raznih zadev GRS bi moralo biti opravljenih v teh službah, tako da bi GRS ostalo le tisto, kar zna najboljše: »V zobeh prinesiti ponesrečenca od koder koli hočeš.« Cilj GRS je takšen, kot je bil ob ustanovitvi: čim bolje, čim kvalitetneje in čim hitreje pomagati ponesrečencu.

Financiranje dejavnosti GRS zahteva vsako leto več naporov. Kako bi sistemsko lahko zadeve bolje uredili?

Tomazin: Menim, da Finančna struktura GRS ni optimalna, da bi se dala izboljšati, še posebej, če bi prišli vsaj deloma v blagajno zdravstva. GRS pa bi morala sprejeti pogoje, kriterije, strokovne zahteve, ki veljajo v zdravstvu. Ti pa so izjemno strogi in jih zaenkrat GRS v marsičem ne dosega. Zdravniki smo si ves čas močno prizadevali, da bi se tem zahtevam približali, žal so bile reakcije včasih zelo odklonilne. Brezpogojno temeljno vodilo dela GRS pa bi moralo biti: korist pacienta in varnost reševalca.

Polajnar: Glavni vir financiranja GRS je država preko Uprave za zaščito in reševanje in Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij. Sredstva z veliko vložene energije in volje dobimo še od drugih sponzorjev, kar pa ni stalni vir. Za proračun v letu 2002, ki se financira preko Uprave za zaščito in reševanje, je bilo v preteklem letu občutno zmanjšanje sredstev. Financiranje dejavnosti bi bilo možno bolje urediti najprej s statusom GRS in nato z nekim dokumentom (zakonom), ki bi zavezal državo.

Smolej: V zadnjih letih smo povečali aktivnosti za 30 %, sredstev pa je vedno manj. Mislim, da nam bo država, tj. Uprava za zaščito in reševanje, morala povečati sredstva.

Škerbinek: Ne samo da je iz leta v leto manj sredstev od države, mi določenih stvari sploh nimamo kritih, država na primer že pet let ne financira preventivnega dela! Vrsto zadev si reševalci v pretežnem delu krijemo sami – gre npr. za nabavo osebne zaščitne in tehnične opreme, financiranje tiskanja učnih gradiv, opozoril, prospektov. V Italiji in Avstriji ima vsaka postaja vsaj po 3 do 4 naprave GPS za iskanje, mi jih imamo samo za učne primere. Iskalnih akcij pa je vsako leto več. GRS ne rabi niti enega tolarja več, kot ga tenja reševalno delo, potrebuje pa cele, nepoškodovane vrvi, cela, nepoškodovana nosila, drugo pri reševanju potrebno opremo in ustrezno zavarovane vse tiste reševalce, ki opravljajo naloge GRS.

GRS je pobudnik in ustanovitelj Ustanove Sklad Okrešelj, katere namen je finančno pomagati otro-

kom gorskih reševalcev, ki so se ali se morebiti bodo še ponesrečili pri reševalnem delu. Je Sklad zaživel po pričakovanjih ustanoviteljev?

Polajnar: Ustanova Sklad Okrešelj je bila osnovana pred štirimi leti. Uprava Sklada si prizadeva, da se zbere čim več sredstev. Ta sredstva smo skladno z republiškimi normativi za štipendije in denarne pomoči nakazovali otrokom ponesrečenih reševalcev. Pri zbiranju sredstev je potrebno poudariti prizadevnost reševalcev, ki skrbimo za dotok sredstev. Članom uprave je uspelo pridobiti nekaj sponzorjev in donatorjev, ki zagotavljajo pritek stalnih sredstev. Ustanova Funkcionira, otroci se uspešno šolajo. Ocenjujem, da je zdaj tisti čas, ko bo potrebno aktivnosti Sklada še razširiti. Upam in želim si, da bi v smislu, za kar je bil Sklad ustanovljen, delo čim bolj opravili.

Škerbinek: Pri Skladu Okrešelj imamo precej težav z zbiranjem sredstev. Sam opozarjam na to, kako bo jutri in pojutrišnjem, naloge, ki jih ima sklad zapisane, so namreč dolgoročne. Mi bi morali zbrati toliko sredstev, da bi se iz obresti zadeva sama financirala. Ob vsakoletni komemoraciji na Okrešlju bi moralo biti tudi neko strokovno posvetovanje, ki bi doprineslo k še večji varnosti pri reševalnem delu in bi bilo namenjeno preventivi.

V planinski javnosti so se šele po nesreči na Turški gori leta 1997 pokazale nekatere neurejene zadeve v okviru GRS. Je po petih letih kaj drugače? Kate-re neurejene zadeve v okviru GRS so trenutno najbolj problematične?

Tomazin: Marsikaj se je izboljšalo, predvsem izobraževanje reševalcev letalcev. Nesreča je na tem področju povzročila številne pozitivne spremembe, marsikaj pa se seveda še vedno ni uredilo. Spet smo pri profesionalizmu: amatersko pristopati k taki dejavnosti, ki zahteva izjemno visoko strokovnost, kot je letalsko reševanje, je problematično. Možnost nesreč je zaradi tega večja in to se spet nanaša na tisto, kar sem rekel, da bi potrebovali eno ozko profesionalno jedro, za ostale pa čim več izobraževanja.

Polajnar: Po nesreči smo še izpopolnili sistem šolanja reševalcev letalcev in posadk helikopterjev. Veliko časa smo posvetili urejanju dokumentov (pravil-

Helikopter je potegnil ponesrečenca z reševalcem iz stene (foto: Tjaša Hrvatini)

nikov, poslovnikov) z organizacijami, s katerimi sodelujemo (Upravo za zaščito in reševanje, Generalno policijsko upravo). Stvar, ki se je pokazala kot pereča, je status GRS. Na zadnjem revizijskem pregledu poslovanja GRS, ki ga Financira Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij, nam je bilo jasno povedano, da moramo urediti ta status, v nasprotnem primeru bomo izpadli z natečaja pri pridobivanju sredstev. Na zadnjem občnem zboru reševalcev se je pokazala majhna pripravljenost članov GRS, da prevzamejo delo Funkcionarjev v GRS, preveč je namreč »birokratskega« dela.

Smolej: Turška gora je boleč spomin, tudi sam sem bil tam. Tudi takrat smo delali načrtno in strokovno. Danes govoriti, da se ni nič spremenilo, ni objektivno, ni pošteno. Takrat je bila ustanovljena komi-

*Helikopterski prevoz lahko reši veliko življenj
(foto: Robert Klančar)*

sija, ki je dala na mizo kar nekaj analiz. Na področju helikopterskega reševanja in izobraževanja se je veliko spremenilo na bolje. Napake se dogajajo in evidentirajo na vsaki vaji, na vsakem reševanju in se analizirajo, spoznanja pa vgrajujemo v nadaljnje delo. To je specifična dela, saj nikoli ne veš, ali je tisto, kar si naredil, dobro ali ne. Za mene je vsaka vaja življenjsko nevarna, naj bo klasična ali pa helikopterska. Nismo pozabili Okrešlja, nikoli ga ne bomo pozabili, veliko smo se naučili in zagotovo delamo v pozitivni smeri.

Škerbinek: Nesreča na Okrešlju je prizadela GRS in je še danes prisotna kot izredno težak dogodek v zavesti vseh. GRS je tri dni po nesreči našla toliko moči in kritičnosti, da je ustanovila komisijo, ki je analizirala stanje. Prišla je do ugotovitev in sklepov, kaj je potrebno urediti in pri nadaljnjem delu upoštevati. Nekateri razmišljajo, da je bilo tik pred nesrečo marsikaj nedorečenega. Moram reči, da bi potem Okrešelj ne bil prva nesreča, ne pri reševanju ne pri tečajih, ampak verjetno še pri kakem drugem delu. Trdim, da je bil v trenutku, ko se je Okrešelj zgodil, nivo dela, reševanja, nadzora in šolanja tako stodontno dorečen, kot je bilo v tistih trenutkih možno in se je dalo narediti. Svoje programe, tehnične, helikopterske in druge, smo redno usklajevali in primerjali v okviru mednarodne unije IKAR in dejansko ni bilo razlike. Posameznik in

ekipa morajo pri vsem reševalnem delu vsak trenutek delovati kot utečen mehanizem. Vsak človek zase je lahko vedno uganika. Dobili smo tudi državno Uredbo za helikoptersko reševanje, ki je prej država ni imela, dobili smo določena navodila, dopolnili smo svoj učbenik za letalsko reševanje, v bistvu pa je vsebina, ki smo jo pred nesrečo imeli, še danes ista. Podobne nesreče kot okrešeljiska so se dogodile po Evropi pred Okrešljem. Med 6. oktobrom lani in začetkom marca letos se je v Evropi pri reševanju zgodilo 6 hudih zrušitev helikopterjev. GRS se je iz tega veliko naučila. V 33 letih letalskega reševanja smo prišli do visokega strokovnega nivoja, še vedno pa je najšibkejši člen človek. In ta mora dosledno spoštovati sprejete pravilnike in navodila.

Brez helikopterskega reševanja si danes skorajda ne znamo več predstavljati gorskega reševanja. Ste zadovoljni z njegovo učinkovitostjo ali bi se dalo pri tem še kaj izboljšati?

Tomazin: Brez helikopterjev danes ni učinkovitega gorskega reševanja in ne zagotavljanja NMP, čeprav so klasične reševalne akcije bile in še vedno bodo. Helikoptersko reševanje je tisto, kjer se najbolj izpostavljajo šibkosti organizacije in problemi amaterizma GRS. Mi, zdravniki, smo k temu pristopili profesionalno. Dobro vemo, kaj je to NMP, zato seveda želimo in zahtevamo, tako kot to potrebujejo in zahtevajo pacienti, da se resnično tudi v gorah zagotavlja poleg samega reševanja tudi kvalitetna NMP, kar pomeni čim krajši odzivni čas reševalne ekipe, čim hitrejša prispetje ekipe do pacienta kjer koli, takojšnja zdravniška oskrba na mestu nesreče in pa čim bolj strokoven in hiter transport vključno z reševanjem. Tudi tukaj je bil dosežen precejšen napredek, vendar še zdaleč ne zadosten, tukaj je, lahko rečemo, zelo vroče bojišče znotraj GRS, predvsem med zdravniki in nekaterimi drugimi, ki se pač nočejo sprijazniti s tem, da bi morali nekatere stvari še izboljšati in spremeniti. Cilj je doseganje mednarodnih standardov za NMP, ki veljajo več ali manj v vseh razvitih državah. Temeljno vodilo za celotno GRS pa bi moralo biti: »Primarni sta korist ponesrečenca in varnost reševalcev.« Konkreten korak naprej so dežurstva za helikoptersko reševanje na Brniku, ki smo jih s precejšnjo muko in po večletnih prizadevanjih le vzpostavili.

Polajnar: V gorah in drugih težko dostopnih krajih je vsako leto več nesreč. Te pa so tudi zahtevne (bolezni, kapi, poškodbe hrbtenice in glave idr.). Predvsem zdravniki so bili tisti, ki so poudarjali potrebo po hitrejšem posredovanju v takih primerih. Število nesreč je največje v poletnih mesecih od junija do oktobra. Zato smo se skupaj z Upravo za zaščito in reševanje, Ministrstvom za notranje zadeve, Generalno policijsko upravo in Ministrstvom za zunanje zadeve odločili, da v letu 2000 začnemo s poskusnimi dežurstvi na Brniku v helikopterski bazi ob koncu tedna in ob praznikih, od junija do oktobra. V ekipi so bili poleg posadke helikopterja še reševalec letalec, zdravnik reševalec letalec in policist reševalec letalec. Dežurstva so se izkazala kot dobra in zato smo jih obdržali. Pereča stvar, ki ostaja, je, da imajo člani skupine različen način nagrajevanja, česar pa nam zaenkrat še ni uspelo urediti. Mogoče bi bilo to najpreprosteje urediti v okviru NMP.

Smolej: Reševanje s helikopterjem, ne glede na to, ali je to slovenska vojska ali je helikopter policijski, je prav gotovo prioriteta za ponesrečenca. Z dobro helikoptersko ekipo je neprecenljivo skrajšan čas do ponesrečenca. V zadnjih letih se ogromno dela pri izobraževanju s helikopterjem, usposablja se tudi postaje, s tem pa mislim, da je narejen tudi velik korak v kvaliteti.

Škerbinek: Ministrstvo za zdravje je uzakonilo NMP. To je odlična namera, toda žal ni izvedena, kot jo potrebujemo. Obstajati bi morala služba, kjer bi reševalci iz vode, jam, gora idr. dobili zdravnika, kadar bi bil ta potreben. GRS nima zdravnikov, s katerimi bi po potrebah razpolagala, saj so vsi nekje v službi. GRS potrebuje zdravnike na postajah za šolanje iz prve pomoči, da bodo reševalci strokovno ravnali s ponesrečenci, da bodo zdravniki kot amaterji z nami šli v reševalne akcije, kadar jim bo to čas dopuščal. Z našimi zdravniki se strinjamo, da ponesrečenec potrebuje NMP in ima do nje tudi pravico, toda GRS se ne more iti NMP. Nikoli ni ne slovenska, in če hočete, tudi švicarska ali italijanska GRS zagotavljala, da bo nudila več kot prvo pomoč in reševanje v gorah. Zdravniki v tujini, ki so vključeni v letalsko reševanje, so profesionalci – specialisti urgentne medicine, ki jih organizira ministrstvo za zdravje in

imajo licenco za tako delo. Kadar je poškodba taka, da je potreben zdravnik, pride ta že s helikopterjem, tako kot pri nas v rešilnem avtu. V GRS ne razumemo, kako je lahko Ministrstvo za zdravje člane amaterske organizacije angažiralo honorarno s ponudbo profesionalnega nagrajevanja in s tem ruši odnose v amaterski organizaciji. To ni bil ustrezen korak. Na Brniku imamo dva naša reševalca, ki dežurata – eden je letalski reševalec, drugi pa zdravnik. Eden dežura za 3.000 SIT, drugi pa za 40.000 SIT. Si znate to predstavljati v okviru amaterske organizacije? Amaterstvo in profesionalizem ne gresta skupaj. Letalcev reševalcev imamo preko 45 v celi Sloveniji in bi jih lahko, tako kot npr. v Italiji, na poziv poklicali oz. alarmirali na tisti lokaciji, kamor leti helikopter. Zdravnike pa naj organizira Ministrstvo za zdravje. Po drugi stran jih mi prosimo za sredstva, ki bi jih ministrstvo moralo po zakonu prispevati. Za nas bi morali nabavljati sanitetno in medicinsko opremo ter vsaj sofinancirati stroške šolanja iz prve pomoči, pa vrsto let ni razumevanja.

G. Smolej, pred kratkim ste bili izvoljeni za novega načelnika slovenske GRS. Kakšne so vaše programske usmeritve, česa se boste najprej lotili?

Smolej: Moj predlog programa je bil dan na mizo prvič doma na matični postaji, ki me je tudi kadrovala. Gotovo je potrebno razporediti delovno silo in

Helikopter je gorskim reševalcem v veliko pomoč (foto: Mirko Kunšič)

odgovornost. Načelnik ne more vsega delati. GRS nima nobenega profesionalca razen tajnice, ki v okviru PZS dela na področju administracije. Razdeliti je treba delo namestnika načelnika. Moj predlog je naslednji: eden od namestnikov mora pokrivati tehnično področje in podkomisije, drugi pa administrativno delo, usklajevanje delovnih in finančnih planov, odnose komisije do PZS, finančno področje idr. Moje mišljenje je, da bi morala imeti GRS svoj žiroračun v okviru PZS, zato da bi bili računi čisti. Načelnik naj bo usklajevalec, koordinator, sklicatelj sej, sekretariata, sej komisije. Vse operativne zadeve je treba reševati na področju sekretariata, seja komisije pa je samo tista, ki generalno prečisti zadevo in jo potrjuje. Vse seje komisij bi morale biti odprte za javnost, novinarje in za reševalce. Vsaka informacija, ki jo čakamo en dan ali dva, je že zastarala oz. lahko že pride ven neobjektivna. Porast nesreč je velik zalogaj za postaje, ki delajo na reševalnem področju. Problem v GRS je tudi vse več dela. Mislim, da je gotovo to skrajni domet, ki smo ga volontersko še sposobni obvladati.

V zadnjih letih se v okviru GRS veliko govori o tem, da bi morala načrtnje seznanjati javnost o svojem

delu. Ta največkrat in največ izve po poročanju z občasnih tiskovnih konferenc, kjer GRS opozarja na nevarne razmere v gorah, objavlja tekočo statistiko in podobno. Na kakšen način bi lahko bolje uredili informiranje v GRS?

Polajnar: Obveščanja javnosti na tiskovnih konferencah o razmerah v gorah sem največkrat opravljal sam. Statistične podatke mi je pripravil Pavle Podobnik, v. d. načelnika Podkomisije za informiranje in analitiko. Za dajanje informacij o reševalnem delu pri reševalnih akcijah je po pravilih GRS pristojen vodja akcije. Pripetilo se nam je, da so bila poročila o nesreči v časopisih preveč »senzacionalna«, zato smo se odločili in izvedli sestanek predstavnika novinarjev s člani GRS, ki nam je povedal, kako se komunicira z novinarji in mediji. Dogodki so vedno drugačni in zato so tudi nekatera poročila taka. Želimo si, da bi bilo naše delo preko medijev objektivno prikazano.

Smolej: Kar se tiče informiranja, je bila letošnja pomlad zelo kritična. Razmere so bile za tiste pohodnike, ki so videli samo lepo vreme, smrtno nevarne. Tistih pet mrtvih, štirje v nekaj dneh, je bilo pokazatelj, da nam nekaj manjka, da je treba ob lepih,

Zimsko reševanje je zelo naporno (foto: Tone Oman)

dobrih pogojih takoj reagirati z dobro obveščeno-stjo javnosti, da ne smemo čakati predolgo. Mislim, da bi morale iti z naše strani informacije v preventivnem smislu tekoče ven. Podkomisija za informiranje bi prav gotovo del energije lahko posvetila sprotnemu obveščanju javnosti. Mislim, da se tega zavedamo in da bo do tega moralo priti. Za takšna obvestila bi nam morale biti tudi novinarske hiše bolj odprte. Če pa bodo še težave, bi nam morala pri tem pomagati Uprava za zaščito in reševanje.

Škerbinek: Mislim, da je informiranje resnično ena od pomanjkljivosti GRS. Z našimi preventivnimi opozorili enostavno nismo uspeli pravočasno priti v sredstva javnega obveščanja. Prav je, da povem, da je Planinski vestnik edini, kjer si je GRS izborila možnost, da objavlja analize. Analize nesreč delamo preko 30 let in vsaka posamezna nesreča je pravzaprav sporočilo za naslednjega obiskovalca gora v podobnih razmerah. To bi moralo najti pot do vseh obiskovalcev gora. Včasih so v Evropi govorili: nesreča, ki se je zgodila, pa ljudje ne izvedo zanjo, je bila poškodba v prazno in to je velika škoda. Naši severni sosedeje imajo npr. kuratorij za varnost v gorah, ki ga sestavljajo predstavniki visoke šole, policije, vojske, gorskih vodnikov, smučarskih učiteljev. Nesreče se analizirajo in te analize so potem na voljo, da se ljudje s tem seznanijo. To bi morali narediti tudi v Sloveniji npr. v okviru Uprave za zaščito in reševanje.

Bi še kaj dodali za konec?

Tomazin: V globalu mislim, da se lahko pohvalimo, da je GRS, takšna, kot je danes, zelo dobro opremljena, da sta reševalna usposobljenost pa tudi znanje prve pomoči med reševalci boljša kot kdaj koli prej, da pravzaprav delamo, v celoti gledano, bolje kot kdaj koli. Seveda pa so se hkrati tudi kriteriji oziroma zahteve zelo povečali, tako da mislim, da še zmeraj zaostajamo za tistim, kar bi lahko bilo. Tukaj smo zlasti sitni zdravniki, ker vemo, kakšna je kvalitetna NMP ter kako pomembna je za preživetje in zmanjšanje posledic poškodb ali bolezni. GRS na tem področju čakajo še veliki izzivi, za napredek bodo po-

trebne tudi organizacijske spremembe, predvsem pa seveda upoštevanje stroke.

Polajnar: GRS je trenutno v stanju, ko bo morala narediti miselni in fizični prehod na neko drugo stanje v svojem delovanju. Reševalno delo in usposabljanje potekata v redu in nam ju ni potrebno spremenjati. Težave imamo pri organizacijskem in predvsem »birokratskem« delu. Tu bi izpostavil potrebo po ureditvi statusa GRS. Profesionalnejši odnos pa bomo morali imeti do Ministrstva za zdravje, saj je edino odgovorno za izvajanje NMP. Ob koncu bi se zahvalil gorskim reševalcem za prizadevno delo in jim čestital ob praznovanju 90-letnice GRS. ●

Alpinista pa taka¹

Kaja Debevec

Janez in Jaka
gresta v goro,
oba korenjaka
v supergah samo.

Napačno obuta,
na sredi poti,
nevihta z'lo huda
ju doleti.

Nesrečna oba
na skali tičita,
naprej se ne da,
nazaj si želita.

Iz hude ju kaše
reševalec potegne,
ostro ju okara,
v dolino zapelje.

Naj, če le zmore,
vsak gre v gore,
a brez izjeme
nikoli brez opreme.

Na gorskih čevljih vam bomo ugodno naredili nov gumijast (vibram) podplat. Čevljarstvo, Slovenska 30, Ljubljana. Telefon: 041-325-432

¹ Nagrajeni prispevek natečaja ob 90-letnici GRS Slovenije. Kaja Debevec, 8. razred, OŠ Mojstrana.